

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਜੇ ਐਸ ਬੇਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.

ਚੰਨੀ ਉਰਫ਼ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ—ਜਵਾਬਦਾਰੀ।

1964 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪਰਾਧੀ ਨੰਬਰ 515।

ਪ੍ਰਮਾਣ ਧਾਰਾ (1872 ਦਾ 1)— ਐੱਸ 27—ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ — ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ — ਭਾਵੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25 ਅਤੇ 26 ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬੁਜਿੰਦਰਾ ਸਿੰਘ, ਸੋਢੀ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੇਧ ਲਈ ਅਪੀਲ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਮਿਤੀ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1964, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਗੋਇਲ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਮੋਗਾ, ਮਿਤੀ 28 ਨਵੰਬਰ 1963 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਾਈ ਪੀ ਗਾਂਧੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਐਮ ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਜਨਰਲ ਵਕੀਲ ।

ਨਿਰਣੇ

ਬੇਦੀ ਜੇ - ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। 8 ਸਤੰਬਰ 1961 ਨੂੰ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਤਾਲੇ ਤੋੜੇ ਗਏ ਜਿੱਥੋਂ ਇੱਕ ਐਂਪਲੀਫਾਇਰ, ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮੋਫੋਨ ਮਸ਼ੀਨ ਅਤੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗ੍ਰਾਮੋਫੋਨ ਰਿਕਾਰਡ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਰ 1 ਜਨਵਰੀ 1962 ਨੂੰ ਮੋਗਾ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਦਸੱਧੀ

ਰਾਮ ਪੀ ਡਬਲਯੂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਸੈਨੇ ਦੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ 4) ਅਤੇ ਸੈਨੇ ਦੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ 3) ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਗਹਿਣੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ, ਨੇ ਦਸੰਬਰੀ ਰਾਮ ਨਾਲ 130 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 200 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਸਨ-ਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰੀ ਰਾਮ ਨੇ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਖੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

1 ਜੁਲਾਈ 1962 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭਦੇੜ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਸੁਖਦਰਸਨ ਲੇਖੀ ਵੱਲੋਂ 2 ਜੁਲਾਈ 1962 ਨੂੰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗਹਿਣੇ ਉਧੇ ਚੰਦ ਅਤੇ ਨਿੱਕਾ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਮਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ, ਭਾਈ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਸਮੇਤ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਹਿਣੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਹੱਥ-ਲਿਖਤ ਮਾਹਿਰ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 411 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਐਨ. ਗੋਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੇਹਲੀ ਕਲਾਸ ਮੋਗਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, - ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 28 ਨਵੰਬਰ 1963, ਧਾਰਾ 411 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਥਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1964 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੈਜ਼ਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਹਿ ਵਿਚਲੇ ਇੰਦਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਬਨਾਮ ਪਾਸਲਾ, ਵੈਕਟਾ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਚੀਨ ਲਿੰਗੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਿੱਖ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਖੁਦ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜੇ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਰੁਖੀ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 27 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਜੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਧਾਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25 ਅਤੇ 26 ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਿਰਫ ਇੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮੰਗ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 4 ਮਈ 1964 ਨੂੰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੇਲ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੇਰੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ 250 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਖਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

Kewal kumar
Translator